

A close-up photograph of a person's legs in blue jeans and blue sneakers standing on a gravel path. They are using a blue-handled brush to wash a concrete wall. A yellow bucket filled with soapy water is in the foreground, and the brush is being dipped into it. The background shows a concrete wall and some green plants.

Den viktige vasken

TEKNISK

TEKST: Chera Westman FOTO: Kristian Owren

FAGLIG BISTAND: Malermester Ole Andreas Klaveness og Jostein Brekka, Jordan

Skitt, overflatesopp, alger og bestanddeler fra gammel maling står i veien for god vedheft. Ved å vaske veggen grundig, med egnet vaskemiddel, unngår vi avflassing og avskalling grunnet dårlig vedheft.

Den som foretar en husvask etter alle kunstens regler, trenger vanligvis ikke å engste seg over at fasademalingen skal begynne å flasse av etter få år. Allikevel slurver både profesjonelle håndverkere og vanlige huseiere med å få gjort underlaget rent, eller skjønner ikke hvorfor de må.

– Avflaking, avskalling, blæring eller dårlig slitestyrke kan opptre umiddelbart på en nymalt flate, eller etter hvert. De vanligste årsakene er at underlaget ved ommaling enten var for fuktig, hadde feil beskaffenhet – eller rett og slett var skittent.

– Skitten på veggen består av støv fra asfalt, pollen, sand, jord, forurensinger fra luften, sevje eller spaltningsprodukter fra gammel maling, med mer. Det er en veldig miks av ulike ting som sammen lager en grobunn for svertesopp og grønske, forteller Ole Andreas Klaveness.

FORHINDRER KONTAKT

Svertesoppen fører til en raskere nedbrytning av det beskyttende sjiktet. Dette kan medføre at treverket under råtner. Grønske er enkle algeplanter som lever av beleggene på malingfilmen. Grønske lever ikke av malingen, men kan danne ganske tykke lag oppå den.

Et lag grønske, skitt eller overflatesopp forhindrer følgelig at malingen kommer i tilstrekkelig kontakt med underlaget og kan føre til både manglende inntrenging og forstyringer av polariteten som kleber malingen til underlaget.

– Skitten på veggen lager et sjikt mellom underlaget og malingen som skal påføres, som kan være hardt i tørt tilstand, men løses opp av fukt. Det gir problemer etter påføring. Når fukt trenger inn bak malingfilmen, vil den begynne å flasse, sier Ole Andreas Klaveness.

– Vi ser typiske tegn på dette høyt oppe under takskjegget. Der har termiske vinder ført opp skitt og smuss, slik at det dannes avleiringer som er skjermet fra slagregnet som ellers vasker fasaden fra tid til annen. Hvis avleiringen ikke vaskes vekk før ommaling, vil malingen begynne å flasse og ser etter kort tid ut som potetgull.

Samme type problematikk kan oppstå langt nede på fasaden der grunnmuren er lav og regnvannet slår opp fra bakken. Spaltningsprodukter fra gammel oljemaling kan også danne et slikt heftthindrende sjikt.

VASKER BREDT SPEKTER

Grundig vask foretas med gode og egnede vaskemidler.

– Ved vask før maling skal man velge et vaskemiddel som får vekk

Malingskolen

6

Vask før maling

Alt malerarbeid bør begynne med en grundig vask. Dette er et siden lenge etablert faktum. Allikevel slurver både profesjonelle håndverkere og vanlige huseiere med å få gjort underlaget rent, eller skjønner ikke hvorfor de må.

I Fargemagasinet og malermester Ole Andreas Klaveness' 6.e kapittel i Malingskolen fokuserer vi på hva skitten på veggen er, hvorfor den må vekk før maling, og hvordan det lar seg gjøre.

Tidligere publisert i Malingskolen:

- 1 (nr. 4/2010): Hvorfor maler vi, og hva er maling?
- 2 (nr. 5/2010): To typer tørring
- 3 (nr. 6/2010): Den viktige vedheften
- 4 (nr. 1/2011): Godt grunnet, godt malt!
- 5 (nr 3/2011): Vedvarende vedheft med grunning

Kommende:

- 7 (nr 4/2011): Skraping og sliping

mest mulig av skitten på veggen og som gjør underlaget mest mulig mottagelig for ny behandling. Eget vaskemiddel gjør reint samtidig som det matter den gamle malingfilmen slik at den nye malingen får en større flate å hefte til, sier Ole Andreas Klaveness.

– Til skjønnvasken, altså den årlige vedlikeholdsvasken, bør det velges et mildere vaskemiddel som er sammensatt for å ta et bredere spekter skitt, uten å matte overflaten.

– Det beste er å følge malingprodusentens systembeskrivelse, sier Ole Andreas Klaveness.

LA KJEMIEN VIRKE

Vaskemidlet blandes ut med vann etter produsentens anvisninger, og påføres med en trykk-

VERKTØY FOR VASK

- Vann: hageslange eller høytrykkspylere med lavt trykk og bred dyse. Er det mulig å koble varmt vann til slangen er det en fordel. Ha gjerne en bøtte med vann og vaskemiddel i tillegg.
- Trykksprøyte, pumpeprøyte.
- Eget vaskemiddel: ved vask før maling skal brukes et kraftig husvaskemiddel egnet vask før maling, f.eks. Kraftvask, Malersoda, Førvaske etc.
- Vaskebørste på forlengerskaft, vaskepensel. Sort skurepad på håndtak.
- Sopp- og algedreper: påføres tørr flate etter vask og skal ikke skylles av.
- Vernebriller og gummihansker.

sprøyte eller pumpeprøyte. Arbeid nedenfra og opp. Vaskemidlet kan også påføres med vaskepensel eller vaskekost på forlengerskaft fra en bøtte. Skrubbe ved behov med en sort skurepad festet til et håndtak. Bruk beskyttelsesbriller og gummihansker

– Vaskemidlet skal virke i 3-5 minutter, og det er meget viktig at kjemien får lov å jobbe. Flaten skal holdes våt, og mer vaskevann påføres ved behov. Derfor kan vi ikke vaske i sterk sol. Vi må gå enten foran eller etter solen, akkurat som ved maling. Arbeid heller ikke med for stor flate om gangen.

Skyllingen skal utføres ovenfra med mye vann. Det er vannmengden som skyller – ikke trykket!

– Det er greit å bruke høytrykksvasker, men

med forsiktighet. Ha en bred dyse og arbeid med trykk under 70 bar. Men du får en god vannmengde også med sprutmunnstykke på hageslangen.

BRUK HODET

– Bruk hodet! Ikke spyl oppover, og tett til alle ventilene og åpninger før vasking, sier han. Teak og edeltre blir sorte av vaskemidlet og må beskyttes. Det samme gjelder vinduer som kan etses. Hvis de ikke kan dekkes til, bør de spyles med vann kontinuerlig.

Når flaten igjen er tørr, påføres sopp- og algedreper. Midlet desinfiserer flaten som skal overmales, og gjør at det ikke vil vokse svertesopp under malingen, og skal ikke skylles vekk.

IKKE FOR STERKT

Ved årlig vedlikeholdsvask skal det ikke brukes for sterke vaskemidler som bryter ned malingfilmen. Det viktigste er å fjerne overflatesopp og skitt. Bruk en vaskekost eller hvit pad ved skrubbing.